Euroopan oikeusasiamies

Tämä sivu on konekäännetty [Linkki]. *Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohdonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on* kieli- ja käännöskäytännöissämme [Linkki].

Euroopan oikeusasiamiehen päätös Euroopan unionin tuomioistuimesta tehtyä kantelua 343/2010/MHZ koskevan tutkimuksen päättämisestä

Päätös

Kanteluasia 343/2010/MHZ - **Tutkittavaksi otetut kantelut, pvm** 15/02/2010 - **Päätökset, pvm** 20/12/2010 - **Toimielin, jota kantelu koskee** Euroopan unionin tuomioistuin (Ei hallinnollista epäkohtaa) |

Oikeustieteen tutkinnon suorittaessaan kantelija työskenteli lakitekstien kääntäjänä. Valmistuttuaan hän lopetti työskentelyn, koska hänestä tuli äiti. Tämän jälkeen hän osallistui unionin tuomioistuimen käynnistämään tarjouspyyntömenettelyyn, joka koski puitesopimuksia, joilla käännetään tuomioistuimen oikeudelliset tekstit. Hänen tarjouksensa hylättiin, koska hän ei täyttänyt tarjouksen ehtoa, jonka mukaan hänellä on oikeustieteen opintojen jälkeen kahden vuoden työkokemus oikeudellisten tekstien kääntämisestä. Kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen ja väitti, että tuomioistuimen edellä mainitusta edellytyksestä tekemä muodollinen tulkinta johtaa naisten välilliseen syrjintään. Tässä yhteydessä hän väitti, että naiset keskeyttävät uransa paljon todennäköisemmin opintojensa päätyttyä. Useammilla naisilla on näin ollen todennäköisesti liian vähän työkokemusta tilintarkastustuomioistuimen palveluksessa.

Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi lausunnossaan, että kyseistä edellytystä olisi sovellettava kumpaakin sukupuolta edustaviin hakijoihin tasapuolisesti, koska oikeudellisten tekstien kääntäminen edellyttää ammattikokemusta, joka on hankittu oikeustieteen tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Oikeusasiamies yhtyi tähän perusteluun. Yhteisöjen tuomioistuin on osoittanut, että vaikka todellisuudessa on olemassa ero naisten ja miesten välillä, se on perusteltu objektiivisilla seikoilla, jotka eivät liity sukupuoleen perustuvaan syrjintään. Oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa ja lopetti asian käsittelyn.

Kantelun tausta

1. Kantelija esitti pyyntönsä osallistua unionin tuomioistuimen julkaisemaan tarjouspyyntöön, jäljempänä 'ehdotuspyyntö', joka koskee puitesopimusten tekemistä tiettyjen Euroopan unionin virallisten kielten oikeudellisten tekstien kääntämiseksi puolaksi.

2. Kantelijan osallistumishakemus hylättiin sillä perusteella, että hänellä ei ollut vähintään kahden vuoden kokemusta oikeudellisten tekstien kääntäjänä sen jälkeen, kun hän oli suorittanut oikeustieteen alan korkeakoulututkinnon. Tästä vaatimuksesta säädetään ehdotuspyynnön kohdassa III.2.3.

3. Kantelija lähetti unionin tuomioistuimelle kirjeen, jossa hän riitautti kyseisen päätöksen. Hän väitti, että hänen tapauksessaan unionin tuomioistuimen ei pitäisi tulkita kyseessä olevaa tarjousehtoa muodollisesti vaan pikemminkin sen *ratio legis* -periaatteella, joka hänen mukaansa on ammattikääntäjien valitseminen. Myöhemmin hän kuvaili akateemista taustaansa (oikeustieteen ja saksan kielen filologian tutkinto, joka on erikoistunut lakitekstien kääntämiseen). Hän selitti hankkineensa kahden vuoden työkokemuksen opintojensa aikana kääntämällä oikeudellisia tekstejä X-yliopiston pankkilain keskukselle. Lisäksi hän väitti, että hänen ei ollut mahdollista saada kahden vuoden työkokemusta opintojensa jälkeen. Tämä johtui siitä, että tuolloin hän päätti lykätä ammattiuraansa tullakseen äidiksi. Hän pyysi unionin tuomioistuinta ottamaan huomioon yliopisto-opintojensa aikana saamansa työkokemuksen ja hyväksymään hänen hakemuksensa osallistua tarjouskilpailuun.

4. Unionin tuomioistuin täsmensi vastauksessaan seuraavaa: I) sen on sovellettava samoja perusteita kaikkiin hakemuksiin ja huomautettava, että ne on esitetty selkeästi ehdotuspyynnössä; II) korkeakoulun jälkeistä kahden vuoden työkokemusta koskeva säännös on selkeä, eikä sitä voida tulkita; III) kantelija voi vastaisuudessa tarvittavan työkokemuksen saatuaan esittää pyyntönsä osallistua vastaaviin tarjouksiin.

5. Tämän jälkeen kantelija lähetti unionin tuomioistuimelle toisen kirjeen, jossa hän laajensi aiemmin esitettyjä seikkoja. Hän väitti erityisesti, ettei hän olisi voinut saada työkokemusta käännösalalta opintojensa päätyttyä, koska hän oli äitiyslomalla tänä aikana eikä näin ollen työskennellyt. Hänen mukaansa unionin tuomioistuimen jäykkä tulkinta työkokemusta koskevista kelpoisuuskriteereistä syrjii naisia.

6. Koska hän ei saanut vastausta viimeiseen kysymykseensä, hän kääntyi ensimmäisen kerran Euroopan oikeusasiamiehen puoleen 11.8.2009 (kantelu 2033/2009/MW). Hän väitti, että unionin tuomioistuimen työkokemusta koskevien kelpoisuusperusteiden muodollinen tulkinta (tarjouspyynnön III.2.3 kohta) johtaa naisten välilliseen syrjintään. Hän vaati, että hänet olisi hyväksyttävä tarjouskilpailuun. Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle 21. syyskuuta 2009 päivätyllä kirjeellä, että hän katsoi, että tuomioistuimella ei ollut ollut riittävästi aikaa vastata hänen kirjeeseensä (unionin tuomioistuin oli tuolloin kesätauolla) ennen kuin hän valitti hänelle. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2.4 artiklan mukaan hänen kantelunsa oli näin ollen jätettävä tutkimatta tässä vaiheessa, koska toimielimen hallinnollisia menettelyjä ei ollut saatettu päätökseen. Kantelijalle kerrottiin, että jos tuomioistuin ei vastaa kohtuullisessa ajassa, hän

voisi harkita oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun uusimista.

7. Kantelija lähetti 4. helmikuuta 2010 oikeusasiamiehelle sähköpostiviestin, jossa hän ilmoitti, ettei hän ollut saanut unionin tuomioistuimelta vastausta. Edellä mainittu sähköpostiviesti kirjattiin tämän kantelun viitenumerolla (343/2010/MHZ). Kantelija väitti, että unionin tuomioistuin ei vastannut hänen kirjeeseensä. Hän pysytti myös aikaisemman väitteensä ja väitteensä, jotka sisältyivät valitukseen 2033/2009/MW.

8. Unionin tuomioistuin lähetti 15. maaliskuuta 2010 vastauksen kantelijan kirjeeseen sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli puuttunut asiaan puhelimitse. Vastauksessaan unionin tuomioistuin pyysi ensin anteeksi, ettei se vastannut kantelijalle aikaisemmin. Tämän jälkeen tuomioistuin muistutti, mitä ” *kantelijalle oli jo sanottu* ” eli että ehdotuspyynnön kohdan III.2.3 sanamuoto on selkeä ja yksiselitteinen. Siinä säädetään, että hakijoilla on oltava vähintään kahden vuoden työkokemus sen jälkeen, kun he ovat suorittaneet yliopisto-opinnot, jotka koskevat sitä hankintasopimusta, jota varten ehdotuspyyntö on käynnistetty. Tuomioistuin lisäsi, että kantelija voi vapaasti jättää hakemuksensa uudelleen heti, kun hän täyttää edellä mainitun edellytyksen. Koska tässä vastauksessa käsiteltiin ainoastaan kantelijan väitettä vastaamatta jättämisestä eikä hänen jäljellä olevaa väitettään ja väitettään, oikeusasiamies päätti aloittaa tutkimuksen.

Tutkimuksen kohde

9. Oikeusasiamies päätti aloittaa tämän tutkimuksen kantelijan seuraavasta väitteestä ja väitteestä:

Väite:

Tuomioistuimen tekemä työkokemusta koskevien kelpoisuusperusteiden muodollinen tulkinta (ehdotuspyynnön kohta III.2.3) johtaa naisten välilliseen syrjintään.

Väite:

Kantelija olisi hyväksyttävä tarjoukseen.

Tutkimus

10. Kantelu lähetettiin oikeusasiamiehelle 3. helmikuuta 2010. Oikeusasiamies aloitti tutkimuksen 7. huhtikuuta 2010 ja lähetti kantelun unionin tuomioistuimelle lausuntopyynnön kera 31. heinäkuuta 2010 mennessä. Unionin tuomioistuin toimitti lausuntonsa 30.7.2010. Tämän jälkeen se lähetti lausunnon käännöksen puolan kielelle, joka toimitettiin kantelijalle ja kehotettiin esittämään huomautuksensa 31 päivään lokakuuta 2010 mennessä. Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

Oikeusasiamiehen analyysi ja johtopäätökset

A. Väitetty naisten välillinen syrjintä

Oikeusasiamiehelle esitetyt perustelut

11. Kantelija väitti, että vaatimus kahden vuoden työkokemuksesta yliopisto-opintojen suorittamisen jälkeen aiheuttaa välillistä haittaa naisille, joiden on huolehdittava tällä hetkellä syntyneistä lapsistaan ja jotka eivät näin ollen voi hankkia työkokemusta. Sitä vastoin miehillä ei yleensä ole tällaista rajoitusta ja he voivat aloittaa työskentelyn heti opintojensa jälkeen. Kantelijan mielestä unionin tuomioistuimen olisi pitänyt ottaa huomioon hänen äitiyslomansa päättäessään, täyttikö hän työkokemusta koskevan edellytyksen.

12. Kantelija myönsi, ettei hän koskaan työskennellyt yliopistotutkinnon saamisen jälkeen, mutta väitti, että hänellä oli kahden vuoden työkokemus opintojensa aikana. Hänen mielestään tämä kokemus olisi rinnastettava yliopisto-opintojen jälkeen saatuun kokemukseen. Hänen mielestään unionin tuomioistuimen ei pitäisi soveltaa muodollista lähestymistapaa kyseiseen vaatimukseen, vaan etsiä ehdotuspyynnön ” *ratio legis* ” eli ammattikääntäjien palvelukseen ottamista.

13. Tuomioistuin totesi lausunnossaan, että ehdotuspyynnön kohdassa III.2.3 todetaan selvästi, että hakijoilla on oltava vähintään kahden vuoden työkokemus ” *yliopisto-oikeudellisen koulutuksen jälkeen”.* [1] [Linkki] *Tämä vaatimus on vahvistettu, jotta voidaan varmistaa unionin tuomioistuimen* laatimien monimutkaisten oikeudellisten tekstien asianmukainen käännöstaso puolan kielelle. On selvää, että kääntäjien käännökset, jotka eivät ole vielä suorittaneet korkeakoulututkintoa, eivät ole riittävän laadukkaita eikä niitä voida pitää ” *vastaavina* ” yliopisto-opintojaan suorittaneen kääntäjän tekemiin käännöksiin.

14. Koska kyseinen vaatimus oli selvä, hankintaviranomaisella ei ollut harkintavaltaa soveltaessaan sitä kantelijan tapaukseen. Muutoin olisi loukattu tarjouskilpailua ja tarjoajien yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

15. Tätä taustaa vasten ja kantelijan väitteet huomioon ottaen tuomioistuin tarkisti, onko kyseinen vaatimus sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellon periaatteen vastainen. Toisin sanoen se, onko hankintaviranomainen noudattanut tätä periaatetta määrittäessään kyseistä vaatimusta tarjouspyynnössä.

16. Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 [2] [Linkki], jäljempänä ’soveltamissäännökset’, 135 artiklan 1 kohdan mukaisesti hankintaviranomainen laatii selkeät ja syrjimättömät valintaperusteet.

17. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan syrjintäkiellon periaate, joka on oikeuden perusperiaate, estää rinnastettavia tilanteita kohtelemasta eri tavalla ja erilaisia tilanteita samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella [3] [Linkki].

18. Teknisten taitojen vähimmäisvaatimusta sovelletaan erotuksetta kaikkiin hakijoihin heidän sukupuolestaan riippumatta. Se ei merkitse sukupuoleen perustuvaa erilaista kohtelua.

19. Siltä osin kuin kantelijan väite voidaan ymmärtää siten, että kun hankintaviranomainen vahvistaa kyseessä olevan vaatimuksen, se on kohdellut yhtä lailla kahta eri tilannetta eli miespuolisten ja naispuolisten hakijoiden tilannetta, koska vain viimeksi mainituille voi aiheutua äitiyslomasta johtuvia työkokemusta koskevia rajoituksia, joten tätä väitettä ei voida hyväksyä. Vaikuttaa selvältä, että eri sukupuolta olevien hakijoiden yhdenvertainen kohtelu, sellaisena kuin se ilmenee kyseessä olevasta vaatimuksesta, on objektiivisesti perusteltu.

20. Unionin tuomioistuin viittasi tässä yhteydessä muun muassa seuraaviin seikkoihin: I) moitteettoman varainhoidon periaate ja varainhoitoasetuksen 27 artikla, jonka mukaan ” *toimielimen toimintansa harjoittamiseen käyttämät varat asetetaan käyttöön... asianmukaisen laadun mukaisesti* ”. II) täytäntöönpanosäännösten 135 artiklan 2 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan ” *hankintaviranomainen voi vahvistaa kapasiteettia koskevat vähimmäistasot, joiden alittuessa se ei voi valita ehdokkaita:* ” ja iii) täytäntöönpanomääräysten 137 artiklaan, jonka mukaan ” *hankintamenettelyjä* [talouden toimijoiden tekninen ja ammatillinen pätevyys] *arvioidaan ottaen huomioon erityisesti kokemus – –”.*

21. Unionin tuomioistuin päätteli, että kyseisellä vaatimuksella pyrittiin saavuttamaan oikeutettu tavoite eli varmistamaan asianmukainen käännösten taso ja siten mahdollistamaan se, että unionin tuomioistuin voi hoitaa tehtävänsä. Lisäksi kyseinen vaatimus on oikeasuhteinen eikä siinä ylitetä sitä, mikä on tarpeen edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi.

22. Tuomioistuin korosti, että vaatimus kahden vuoden työkokemuksesta ei tarkoita sitä, että tällainen kokemus olisi välttämättä hankittava välittömästi sen jälkeen, kun hakija on suorittanut opintonsa. Tuomioistuin toisti, että kantelija voi kahden vuoden työkokemuksen saatuaan esittää uudelleen tarjouksensa samassa tarjouksessa, joka on yhteisöjen tuomioistuimen mukaan avoinna neljäksi vuodeksi.

Oikeusasiamiehen arviointi

23. Oikeusasiamies pitää aluksi hyödyllisenä viitata analogisesti unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisuihin, joissa sen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on kyse välillisestä syrjinnästä silloin, kun toimenpide, joka on muotoiltu neutraalisti, haittaa huomattavasti enemmän naisia kuin miehiä.

24. Tältä osin ei voida sulkea pois sitä, että kyseinen vaatimus voisi vaikuttaa ensisijaisesti naisiin heidän mahdollisuuksiensa osalta saada työtä, jonka unionin tuomioistuin on tarjonnut

ehdotuspyynnön kautta. Kyseinen vaatimus saattaa asettaa epäedulliseen asemaan naiset, jotka kantavat lapsia tutkintonsa jälkeen ja lykkäävät ammattiuraansa huolehtiakseen heistä, verrattuna miehiin, jotka voivat päästä työmarkkinoille välittömästi tutkinnon suorittamisen jälkeen, koska he ovat vähemmän todennäköisesti jatkaneet isyysvapaata. Toisin sanoen paljon suurempi määrä nuoria naispuolisia oikeustieteen tutkinnon suorittaneita ei voi kahden vuoden kuluessa opintojensa päättymisestä tulla valituksi ehdotuspyynnön perusteella ja työskennellä CJ:n kääntäjänä.

25. Tällaisissa olosuhteissa unionin tuomioistuin on kuitenkin selvästi osoittanut, että vaikka kyseessä oleva vaatimus johtaisi käytännössä naisten ja miesten syrjintään miehiin verrattuna, unionin tuomioistuin on osoittanut selvästi, että jos valituksen tekijän mainitsema naisten ja miesten välinen ero on olemassa, sitä voidaan perustella objektiivisilla seikoilla, jotka eivät liity sukupuoleen perustuvaan syrjintään [4] [Linkki].

26. Unionin tuomioistuin viittasi käsiteltävänä olevaa asiaa koskevassa lausunnossaan tarjouskilpailun voittaneilta tarjoajilta odotettujen käännösten laatuun ja perusteli perustellusti, miksi se tarvitsee säädöstekstinsä parhaita käännöksiä. Oikeusasiamies yhtyy myös unionin tuomioistuimen näkemykseen, jonka mukaan oikeustieteen alalla vielä valmistumattomien opiskelijoiden oikeudellisten tekstien käännöksillä ei voi objektiivisesti olla yhtä korkeaa laatua kuin tutkinnon suorittaneiden asianajajien käännöksillä. Toisin kuin kantelija väittää, lakitekstien kääntämisestä tulee ” *ammattimaista* ” vain, jos kääntäjät suorittavat oikeustieteen opintonsa ja ovat suorittaneet tutkinnon. Tämä on objektiivinen tekijä, joka ei liity sukupuoleen perustuvaan syrjintään.

27. Unionin tuomioistuin on näin ollen perustellut asianmukaisesti, miksi se edellyttää, että kaikilla kääntäjillä (miehillä ja naisilla) on oltava kahden vuoden työkokemus oikeustieteen opintojen jälkeen , eikä se ota vastaan tällaisten opintojen aikana hankittua, edes korkeatasoista käännöskokemusta.

28. Lopuksi on syytä huomauttaa, että kantelijalla **ei** ollut lainkaan työkokemusta opintojensa päätyttyä. Näin ollen on kohtuullista, että kantelijan äitiyslomaa ei voitu ottaa huomioon.

29. Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa ja päättää asian käsittelyn.

B. Päätelmät

Kantelua koskevan tutkimuksensa perusteella oikeusasiamies päättää asian seuraavasti:

Hallinnollista epäkohtaa ei ole tapahtunut.

Päätöksestä ilmoitetaan kantelijalle ja yhteisöjen tuomioistuimelle.

P. Nikiforos Diamandouros

Tehty Strasbourgissa 20 päivänä joulukuuta 2010

[1] [Linkki] ” *au terme de la formation universitaire en droit* ”.

[2] [Linkki] EYVL L 357, s. 38.

[3] [Linkki] Yhteisöjen tuomioistuin on viitannut asiaan C-304/01, *Espanja v. komissio, tuomio* 29.4.2004 (Kok. 2004, s. I-7655, 31 kohta).

[4] [Linkki] Tässä yhteydessä osa-aikaisten työntekijöiden tilannetta koskeviin unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisuihin voidaan viitata: Asia 170/84, *Bilka v. Weber von Hartz* (Kok. 1986, s. 1607, 29 kohta); Asia C-457/93, *Kuratorium für Dialyse und Nierentransplantation, tuomio 16.9.1996 (Kok. 1996* , s. I – 243, 31 kohta) ja asia C-184/89, Nimz, tuomio *17.5.1991* (Kok. 1991, s. I 297, 14 kohta). Asiassa *Kuratorium* antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin *katsoi, että ”– – kyseessä olevien kaltaisten säännösten soveltaminen aiheuttaa lähtökohtaisesti naispuolisten työntekijöiden välillistä syrjintää – – toisin olisi vain siinä tapauksessa, että olemassa oleva erilainen kohtelu olisi perusteltua objektiivisilla seikoilla, jotka eivät liity sukupuoleen perustuvaan syrjintään”.* Unionin tuomioistuin *katsoi* asiassa Nimz antamassaan tuomiossa, että on mahdotonta yksilöidä objektiivisia perusteita, jotka eivät liity sukupuoleen perustuvaan syrjintään palvelusajan ja tietyntasoisen tiedon tai kokemuksen hankkimisen väitetyn erityisen yhteyden perusteella, koska tällainen vaatimus merkitsee ainoastaan tiettyjen työntekijäryhmien yleistämistä. Unionin tuomioistuin katsoi sitä vastoin, että vaikka kokemus kulkee käsi kädessä palvelusajan kanssa ja kokemus antaa työntekijälle lähtökohtaisesti mahdollisuuden parantaa suoriutumistaan hänelle osoitetuissa tehtävissä, tällaisen perusteen objektiivisuus riippuu kunkin yksittäistapauksen kaikista olosuhteista ja erityisesti suoritetun työn luonteen ja tämän työn suorittamisesta saadun kokemuksen välisestä suhteesta tietyn työajan päätyttyä.